

کسی که تمام هم و غم‌اش آخرت باشد

از حضرت انس بن مالک رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود:

«مَنْ كَانَتْ الْآخِرَةُ هَمَّهُ جَعَلَ اللَّهُ غِنَاهُ فِي قَلْبِهِ وَجَمَعَ لَهُ شَمْلَهُ وَأَتَتْهُ الدُّنْيَا وَهِيَ رَاغِمَةٌ وَمَنْ كَانَتْ الدُّنْيَا هَمَّهُ جَعَلَ اللَّهُ فَقْرَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَفَرَّقَ عَلَيْهِ شَمْلَهُ وَلَمْ يَأْتِهِ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا مَا قُدِّرَ لَهُ»

(رواه ترمذی و طبرانی)

ترجمه: کسی که تمام هم و غم‌اش آخرت باشد، الله (سبحانه و تعالی) بی‌نیازی و دولت‌مندی را در قلبش جای می‌دهد، و پراگندگی‌هایش را فراهم می‌کند و دنیا به سراغش می‌آید؛ در حالی که او از دنیا روی گردانیده است. اما کسی که تمام هم و غم خود را دنیا قرار دهد، الله (سبحانه و تعالی) فقر و بینوایی را همواره در برابر چشمانش می‌گذارد و سروسامانش را برهم می‌زند، در نتیجه از دنیا بیش از آن اندازه تقدیرش به او نمی‌رسد.

علمای حدیث در شرح این حدیث گفته اند: «کسی که نیت‌اش طلب آخرت باشد، الله سبحانه و تعالی وی را قناعت قلبی نصیب می‌کند، مشکلاتش را به آسانی رفع می‌کند و آن‌چه که از مال دنیا در قضا و تقدیر وی باشد، آن را به آسانی برایش می‌رساند. کسی که نیت‌اش طلب دنیا باشد، فقر و حرص دنیا را از وی دور نمی‌کند و مشکلاتش را پیش چشم‌اش می‌گذارد؛ ولیکن از مال دنیا تنها همان چیزی برایش می‌رسد که در قضا و تقدیر وی باشد؛ نه آن مقدار زیادی که وی شب‌وروز در طلبش مصروف است.»

امام ابن قیم جوزی رحمه الله گفته است: «شخص مسلمان هرگاه صبح یا شام می‌کند، در نیت و فکرش تنها کسب رضایت الله سبحانه و تعالی باشد، الله سبحانه و تعالی تمام حوائج و مشکلاتش را رفع می‌نماید و قلب وی را به محبت خود فارغ می‌سازد؛ زبانش را به ذکر و تمام بدن وی را به اطاعت از خودش آماده می‌سازد، و اگر شخص مسلمان صبح و شام کند؛ در حالی که در نیت و فکرش همه طلب دنیا باشد، الله سبحانه و تعالی حوائج و مشکلات وی را برای خودش می‌گذارد؛ یعنی هیچ‌نوع کمکی با وی نمی‌شود.»

یقیناً دیده می‌شود که اکثریت مردم را محبت دنیا و مصروفیت‌های آن از طاعات، عبادات و کسب رضایت الله سبحانه و تعالی دور نگهداشته است. پس آیات و احادیثی که آمده (مخصوصاً حدیثی که در فوق ذکر شد) برای این است که آن چه را فراموش کردیم، برای ما تذکر دهد و قوت دفع حب دنیا و مصروفیت‌های آن را و نیروی محبت، اطاعت، عبادت و کسب رضایت الله سبحانه و تعالی را در وجود ما ایجاد نماید، تا از نعمات جنت بی‌بهره نشویم. در اخیر، رشته سخن را با این فرموده الله سبحانه و تعالی خاتمه می‌بخشیم:

﴿زَيْنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَبَآءِ﴾

[آل عمران: ۱۴]

ترجمه: برای انسان‌ها، محبت شهوات (و دل بستگی به امور مادی دنیا) زینت داده شده است؛ چیزهایی از قبیل میل و دلدادگی به زنان و فرزندان و دارایی بسیار هنگفت و اسب‌های نشاندار (و سواری‌های مرغوب) و چهارپایان و کشت و زراعت؛ این‌ها کالای دنیا است و سرانجام نیک در پیشگاه الله (سبحانه و تعالی) است.

به الله سبحانه و تعالی دعاء می‌کنیم که دنیا را بزرگ‌ترین اندیشه و منت‌های علم ما نگرداند.

خوانندگان محترم! تا وقتی که بازهم نزد شما حدیث دیگری را ارائه نمائیم، شما را به الله بی‌نیاز می‌سپاریم.

والسلام علی من اتبع الهدی